

แบบการเสนอเค้าโครงผลงาน
(ระดับชำนาญการ)

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นายสุรัตน์ นิ่มขาว

● ตำแหน่งปัจจุบัน ภูมิสถาปนิกปฏิบัติการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานระดับต้น ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการในการทำงานด้านภูมิสถาปัตยกรรม ภายใต้การกำกับ แนะนำ ตรวจสอบของผู้อำนวยการกลุ่มภูมิสถาปัตยกรรม สำนักสถาปัตยกรรม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก

ด้านการปฏิบัติการ

๑. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานภูมิสถาปัตยกรรมทั่วไป งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม หรือพื้นที่ประวัติศาสตร์ เพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการออกแบบ เขียนแบบงานภูมิสถาปัตยกรรม งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม หรือพื้นที่ประวัติศาสตร์

๒. ร่วมออกแบบ วางแผน ผังแม่บท ผังบริเวณ เขียนแบบ กำหนดรายการประกอบแบบ งานภูมิสถาปัตยกรรมทั่วไป งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม หรือพื้นที่ประวัติศาสตร์ เพื่อให้กระบวนการปฏิบัติงานและรูปแบบมีความถูกต้อง

๓. ร่วมจัดทำงบประมาณ ราคาก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมในการออกแบบ การวางผังในงาน ภูมิสถาปัตยกรรมทั่วไป งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม หรือพื้นที่ประวัติศาสตร์ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

๔. ร่วมตรวจงาน ควบคุมการก่อสร้างงานภูมิสถาปัตยกรรม งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมในเบื้องต้น ให้เป็นไปตามรูปแบบและประโยชน์ใช้สอย เพื่อให้งานเป็นไปตามรูปแบบและรายการที่กำหนด

๕. ร่วมวางแผน ปรับปรุงรูปแบบการปฏิบัติงานภูมิสถาปัตยกรรม งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพและสภาพพื้นที่

ด้านการวางแผน

๑. ร่วมวางแผนงาน โครงการของกลุ่มภูมิสถาปัตยกรรม เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒. วางแผนการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตรงตามเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ด้านการประสานงาน

๑. ประสานการทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกทีมงาน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

๒. ให้ข้อ...

๒. ให้ข้อคิดเห็นเบื้องต้น ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบแก่บุคคล หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือกันในการดำเนินการ

ด้านการบริการ

๑. ให้คำแนะนำ ตอบปัญหา ชี้แจง เกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบแก่บุคคลหรือหน่วยงาน เพื่อเผยแพร่ความรู้ผลงานในงานภูมิสถาปัตยกรรมให้เป็นไปอย่างถูกต้อง

● ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง ภูมิสถาปนิกชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และ ความชำนาญงานสูง ในงานด้านภูมิสถาปัตยกรรม ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยาก ภายใต้การกำกับ แนะนำ ตรวจสอบของผู้อำนวยการกลุ่มภูมิสถาปัตยกรรม สำนักสถาปัตยกรรม เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก

ด้านการปฏิบัติการ

๑. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงานภูมิสถาปัตยกรรมทั่วไป งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม และพื้นที่ประวัติศาสตร์ เพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการออกแบบ เขียนแบบงานภูมิสถาปัตยกรรม งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม

๒. ควบคุม ตรวจสอบการออกแบบ วางแผน ผังแม่บท ผังบริเวณ เขียนแบบ กำหนดรายการประกอบแบบงานภูมิสถาปัตยกรรมทั่วไป งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม และพื้นที่ประวัติศาสตร์ เพื่อให้กระบวนการปฏิบัติงานและรูปแบบมีความถูกต้อง

๓. จัดทำงบประมาณ ราคาก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมในการออกแบบ การวางผังในงานภูมิสถาปัตยกรรมทั่วไป งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ

๔. ตรวจงาน ควบคุมการก่อสร้างงานภูมิสถาปัตยกรรม งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม ให้เป็นไปตามรูปแบบและประโยชน์ใช้สอย เพื่อให้งานเป็นไปตามรูปแบบและรายการที่กำหนด

๕. วางแผน ปรับปรุงรูปแบบการปฏิบัติงานภูมิสถาปัตยกรรม งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพและสภาพพื้นที่ และมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านการวางแผน

๑. ร่วมวางแผนงาน โครงการ กิจกรรมของกลุ่ม แก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานและติดตามประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปตามเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๒. ร่วมวางแผน วางแนวทางการพัฒนาในทางวิชาการด้านภูมิสถาปัตยกรรม และการอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมไทย เพื่อประโยชน์ในการจัดทำองค์ความรู้ทางวิชาการด้านภูมิสถาปัตยกรรม และการอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมไทย

๓. วางแผนการปฏิบัติงาน และการแก้ไขปัญหาในงานในความรับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตรงตามเป้าหมายที่กำหนด

ด้านการ...

ด้านการประสานงาน

..... ๑. ประสานการทำงานร่วมกัน โดยมีบทบาทในการให้ความเห็น ให้คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับงานภูมิสถาปัตยกรรม และการอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมไทย ทั้งภายในและภายนอกทีมงาน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

..... ๒. ให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกัน

ด้านการบริการ

..... ๑. ให้คำแนะนำ ตอบปัญหา ชี้แจง เกี่ยวกับงานในความรู้สึกรับผิดชอบแก่บุคคลหรือหน่วยงาน เพื่อเผยแพร่ความรู้ผลงานในงานภูมิสถาปัตยกรรมที่รับผิดชอบ

..... ๒. กำหนดแนวทาง รูปแบบและรายการ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ใช้สอยที่สมบูรณ์ เหมาะสมกับการอนุรักษ์โบราณสถาน และสภาพแวดล้อมของงาน

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (เรียงลำดับตามความดีเด่น หรือความสำคัญ)

ผลงาน ลำดับที่ ๑

๑. เรื่อง ออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม โครงการอนุรักษ์อาคารวชิรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ระยะที่ ๒ กรุงเทพมหานคร

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ จัดทำแบบ และรายการประกอบแบบภูมิสถาปัตยกรรม

- ตุลาคม ๒๕๖๒ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒

ดำเนินโครงการก่อสร้าง

- กรกฎาคม ๒๕๖๓ ถึง กรกฎาคม ๒๕๖๔

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

..... อาคารวชิรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) แต่เดิมมีชื่อว่าบ้านพระสรพการศิริฤกิจ หรือบ้านหิมพานต์ ไม่ปรากฏหลักฐานการก่อสร้าง เช่น แบบแปลน หรือรายการสิ่งของสำหรับการก่อสร้างและตกแต่ง เนื่องจากเป็นของเอกชน จึงไม่มีบันทึกทางราชการกล่าวถึงดังเช่นวังของเจ้านาย เพียงแต่พบหลักฐานเป็นแผนผัง โดยแผนที่ฉบับแรกที่ปรากฏตำแหน่งและลักษณะทางกายภาพของบ้านพระสรพการคือ แผนที่บริเวณกรุงเทพ ร.ศ.๑๒๖ (พ.ศ.๒๔๕๐)..... สิ่งที่ทำให้บ้านหิมพานต์มีความพิเศษนอกเหนือจากความงามทางสถาปัตยกรรมก็คือ การออกแบบวางผังและตกแต่งภูมิทัศน์ตามรูปแบบของสวนยุโรป ซึ่งเป็นที่นิยมจัดกันในประเทศราชวัง วังของเจ้านาย ตลอดจนบ้านขุนนางคหบดีในสมัยรัชการที่ ๕-๖ โดยในเขตพื้นที่บ้านหิมพานต์มีการแบ่งพื้นที่ใช้งานเป็น ๓ ส่วน โดยสวนกลางเป็นที่ตั้งของตึกพระสรพการศิริฤกิจและตึกคุณทรัพย์ มีการจัดตกแต่งภูมิทัศน์ด้วยเขาก่อด้วยหินขนาดใหญ่พร้อมด้วยถ้ำสำหรับเข้าไปเที่ยวภายในได้ เรียกว่า “Glotto” เขาและถ้ำ ภายในถ้ำมีทางขึ้นบนยอดเขาได้และมีพระพุทธรูปสำหรับบูชาในถ้ำ บ้านหิมพานต์หรือปึกสามเสนเปิดเป็นสวนสาธารณะได้ไม่นานก็ต้องปิดตัวลงเนื่องจากพระสรพการศิริฤกิจได้ดำเนินกิจการธนาคารเสียหายจนถูกฟ้องล้มละลาย บ้านและที่ดินจึงถูกยึดเป็นทรัพย์สินของแบงก์สยามกัมมาจลทุนจำกัด และในปีนั้นเอง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบริเวณบ้านหิมพานต์ จัดตั้งเป็นสถานพยาบาล ซึ่งการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการใช้งานจากบ้านสู่สถานพยาบาลส่งผลให้รูปแบบของภูมิสถาปัตยกรรม มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งโดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๙๗ วชิรพยาบาลได้เปิด

โรงเรียน...

โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย จึงได้ขยายพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกไปจนจรดแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนในพื้นที่ที่เคยเป็นป่าสามเสนเดิม ก็ถูกเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพ เช่น ถมคูน้ำ สระน้ำ รื้อเขามอจำลอง เพื่อก่อสร้างอาคารใหม่รองรับกิจการทางการแพทย์ และในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ตึกคุณทรัพย์ (หรือตึกชมพู) ที่ตั้งคู่กับตึกพระสรพการศิริภูมิ (หรือตึกเหลือง) ทางด้านทิศใต้ก็ได้ถูกรื้อทิ้งเพื่อสร้างตึกมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรฯ ๑๐ ชั้นขึ้นทดแทน

..... การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในพื้นที่ของวชิรพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันวชิรพยาบาลยังคงขาดการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่อย่างเหมาะสม จึงทำให้เกิดปัญหาระหว่างพื้นที่การใช้งานใหม่และพื้นที่โบราณสถาน ทั้งยังส่งผลให้รูปแบบของภูมิสถาปัตยกรรมถูกรบกวนและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก

๓.๑ สภาพปัจจุบัน

๓.๑.๑ ตำแหน่งที่ตั้ง :

..... (๑) ตัวอาคารวชิรานุสรณ์ตั้งอยู่ท่ามกลางการห้อมล้อมของอาคารให้บริการทางการแพทย์ที่มีขนาดใหญ่โดยรอบ ยกเว้นบริเวณด้านหน้าอาคารที่มีแผนจะดำเนินการก่อสร้างอาคารจอดรถใต้ดินในอนาคต

..... (๒) พื้นภายในและภายนอกอาคารวชิรานุสรณ์อยู่ในระดับต่ำกว่าระดับพื้นใช้งานของอาคารปัจจุบันโดยรอบ ประมาณ ๒ เมตร จึงมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมขังอยู่เป็นประจำ

..... (๓) องค์ประกอบของอาคารบางส่วน เช่น มุกบันไดด้านหลังหายไป เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงสร้างอาคารใหม่

..... (๔) องค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาคารวชิรานุสรณ์ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอาคารใหม่จนชำรุดเสียหาย ขาดความต่อเนื่องและครบถ้วน เช่น แนวกำแพงโบราณด้านทิศเหนือ แนวทางลาดด้านทิศตะวันออกที่เชื่อมต่อกับด้านหน้าอาคาร

..... (๕) องค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมบริเวณเขามอและถ้ำ ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานวิหารพระวชิรพุทธมหามุนี ถูกรบกวนจากการก่อสร้างต่อเติมสิ่งประดับตกแต่งสถานที่จำลองที่เกี่ยวข้องกับพุทธประวัติ

๓.๑.๒ สภาพทางภูมิทัศน์ :

..... (๑) มีข้อจำกัดทางมุมมองจากการบังของอาคารขนาดใหญ่โดยรอบ

..... (๒) บริเวณเขามอและถ้ำที่ประดิษฐานวิหารพระวชิรพุทธมหามุนี ถูกรบกวนจากการก่อสร้างต่อเติมสิ่งประดับตกแต่งอย่างไม่เป็นระเบียบ จึงทำให้ดูรกรุงรังความน่าสนใจ

๓.๒ การวิเคราะห์คุณค่า

๓.๒.๑. การวิเคราะห์คุณค่าเชิงผัง :

..... อาคารวชิรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) ตั้งอยู่ในตำแหน่งเดิมตั้งแต่สมัยแรกสร้างป่าสามเสน ซึ่งปัจจุบันยังคงปรากฏหลักฐานความเชื่อมโยงกับพื้นที่อื่น ๆ ที่สร้างร่วมสมัยกันอย่างชัดเจน แม้ในบางพื้นที่ บางองค์ประกอบของผังจะถูกรบกวนให้ได้รับความเสียหายไปแล้วก็ตาม

๓.๒.๒. การวิเคราะห์คุณค่าองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรม :

..... องค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่สำคัญของอาคารวชิรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) สามารถจำแนกได้ ๒ ลักษณะ ได้แก่

(๑) องค์ประกอบ...

(๑) องค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาคารวชิรานุสรณ์ ได้แก่ แนวกำแพง โบราณด้านทิศเหนือ และแนวทางลาดด้านทิศตะวันออกที่เชื่อมต่อกับด้านหน้าอาคาร มีลักษณะเป็นองค์ประกอบที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวอาคาร ซึ่งในปัจจุบันแนวกำแพงโบราณด้านทิศเหนือ และแนวทางลาดด้านทิศตะวันออกที่เชื่อมต่อกับด้านหน้าอาคาร ซึ่งบางส่วนถูกรบกวนจนเสียหาย แต่ส่วนที่เหลือยังคงปรากฏรายละเอียดของวัสดุ ลวดลาย และเทคนิควิธีการก่อสร้างให้เห็นอย่างชัดเจน จึงเป็นโอกาสดีสำหรับการศึกษาเก็บข้อมูลและดำเนินการอนุรักษ์ความแท้ไว้อย่างเหมาะสม

(๒) องค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่โครงการ ได้แก่ เขมอซึ่งมีลักษณะเป็นภูเขาจำลองที่ก่อด้วยหินภูเขาขนาดใหญ่ ด้านในภูเขาจำลองเป็นถ้ำ แต่เดิมสร้างไว้สำหรับเข้าไปเที่ยวชมภายในได้ ด้านบนของเขมอประดิษฐานวิหารพระวชิรพุทธมหายานี่ เพื่อเป็นสถานที่สำหรับการสักการะ ถึงแม้ในปัจจุบันเขมอบางส่วนจะถูกรบกวนหรือเปลี่ยนแปลงลักษณะไปจากยุคแรกสร้างปึกสามเสน แต่ก็ยังเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมที่ได้รับความนิยมในสมัยรัชการที่ ๕ - ๖ ได้เป็นอย่างดี

๓.๓ แนวความคิดในการออกแบบ

๓.๓.๑. การดำเนินการอนุรักษ์อาคารวชิรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) ในส่วนของงานปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม ต้องไม่เป็นการทำลายหรือลดทอนคุณค่าของตัวอาคาร องค์ประกอบของตัวอาคาร และองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมดั้งเดิม ที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน ซึ่งได้แก่ แนวกำแพงโบราณด้านทิศเหนือ แนวทางลาดด้านทิศตะวันออกที่เชื่อมต่อกับด้านหน้าอาคาร เขมอ ประดิษฐานวิหารพระวชิรพุทธมหายานี่

๓.๓.๒. การรื้อฟื้นองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรม จะต้องพิจารณาจากหลักฐานทางโบราณคดี หรือหลักฐานจากเอกสารรายงาน บันทึก จดหมายเหตุ ภาพถ่ายเก่า ฯลฯ ที่มีความชัดเจนสามารถอ้างอิงได้

๓.๓.๓. แก้ไขปัญหาของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ครบถ้วน ทั้งปัญหาน้ำท่วมซึ่งเป็นประจำของพื้นที่ และปัญหาการบดบังมุมมองจากสิ่งประดับตกแต่งใหม่และอาคารโดยรอบ

๓.๓.๔. ประชาชนทุกเพศทุกวัย สามารถเข้าถึง เพื่อการใช้งานได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

๓.๔ กระบวนการทางวิชาการเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานที่ใช้ในงาน

๓.๔.๑. การใช้ความรู้ทางวิชาการภูมิสถาปัตยกรรมในการออกแบบแก้ปัญหาพื้นที่อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการเชื่อมต่อและการเข้าถึงระหว่างพื้นที่การใช้งานใกล้เคียงกับพื้นที่โบราณสถานอย่างมีประสิทธิภาพ

(๑) กำหนดและออกแบบเส้นทางการสัญจร ให้สามารถเข้าถึงอาคารวชิรานุสรณ์ได้อย่างสะดวกและเป็นลำดับ โดยคำนึงถึงหลักการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design)

(๒) กำหนดและออกแบบระบบการระบายน้ำ ให้สามารถรองรับปริมาณน้ำส่วนเกินทั้งน้ำฝนและน้ำใต้ดินได้อย่างเพียงพอ โดยอาศัยการทำบ่อรวมน้ำ ก่อนที่จะสูบน้ำระบายออกไปยังระบบระบายน้ำหลักของโรงพยาบาล

(๓) กำหนดจุดติดตั้งป้ายบรรยายสำหรับให้ข้อมูลในภาพรวมของพื้นที่ และข้อมูลรายละเอียดของโบราณสถานเฉพาะจุด

๓.๔.๒ การใช้...

..... ๓.๔.๒ การใช้ความรู้ทางวิชาการภูมิสถาปัตยกรรมในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและเสริมสร้าง
บรรยากาศสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับโบราณสถาน

..... (๑) รื้อถอนองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่ไม่จำเป็น เช่น บ้ายข้อมูล บ้าย
ประชาสัมพันธ์ที่บดบังมุมมอง เสาดไฟส่องสว่างที่ชำรุดใช้การไม่ได้ สิ่งก่อสร้างต่อ
เติมที่อาจส่งผลต่อโครงสร้างบริเวณเขมอ

..... ๓.๔.๓ การใช้ความรู้ทางวิชาการในการรื้อฟื้น และการสื่อความหมาย

..... (๑) การรื้อฟื้นองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาคารวชิราวุธสรณ์ ได้แก่
แนวกำแพงโบราณด้านทิศเหนือ และแนวทางลาดทิศตะวันออกเชื่อมมุกหน้าอาคาร
- ค้นหา รวบรวม และเปรียบเทียบข้อมูลของผังบริเวณจากเอกสารรายงานการขุดค้น
ทางโบราณคดี จัดหมายเหตุ ภาพถ่ายเก่า และการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่มี
ความคุ้นเคยกับพื้นที่ของวชิรพยาบาล

..... - จัดทำแบบ Shop Drawing สำหรับการบูรณะซ่อมแซม โดยอ้างอิงรูปแบบตาม
หลักฐานที่สืบค้นได้จากเอกสาร ภาพถ่ายเก่า และร่องรอยหลักฐานที่ยังคงปรากฏ
ให้เห็นในพื้นที่

..... (๒) การรื้อฟื้นองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่อยู่ในบริเวณพื้นที่โครงการ ได้แก่ เขมอ
- ค้นหาข้อมูลของเขมอจากเอกสารรายงานการสำรวจขุดค้นทางโบราณคดี
ภาพถ่ายเก่า และเปรียบเทียบลักษณะกับเขมออื่น ๆ ที่มีอายุร่วมสมัยกัน กล่าวคือ
เขมอในพระราชวังพญาไท และเขมอ (หลุมหลบภัย) ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
สุนันทา

..... - จัดทำแบบ Shop Drawing และภาพทัศนียภาพจำลอง สำหรับการบูรณะซ่อมแซม
โดยอ้างอิงรูปแบบตามหลักฐานที่สืบค้นได้จากเอกสาร ภาพถ่ายเก่า และร่องรอย
หลักฐานที่ยังคงปรากฏให้เห็นในพื้นที่

..... (๓) การสื่อความหมาย

..... - การสื่อความหมายตำแหน่งแนวกำแพงโบราณที่พบเพิ่มเติมจากการขุดค้นทาง
โบราณคดี โดยการปฏิรูประบุให้เห็นแนวกำแพงบนพื้นดิน รูปแบบลวดลาย
(Pattern) ของการปูอ้างอิงตามหลักฐานที่ขุดพบ

..... - การสื่อความหมายตำแหน่งทางเดินด้านทิศใต้ เชื่อมระหว่างอาคารวชิราวุธสรณ์ไป
ยังเขมอ (ส่วนที่อยู่ด้านหลังอาคารผ่าตัด) ที่ปรากฏในแผนที่โบราณ โดยใช้อ้างอิง
ปฏิรูปแบบลวดลาย (Pattern) อ้างอิงตามหลักฐานที่ขุดพบ

..... ๓.๔.๔ การเลือกใช้วัสดุ

..... (๑) วัสดุทดแทน ที่เลือกใช้ มี ๓ ลักษณะ ดังนี้

..... - วัสดุที่ใช้สำหรับการบูรณะซ่อมแซมองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมโบราณ จะ
เลือกใช้วัสดุที่มีลักษณะใกล้เคียงกับวัสดุดั้งเดิม เช่น การบูรณะซ่อมแซมขอบทาง
ลาดด้านหน้าอาคารที่กรุด้วยหิน จะเลือกใช้หินภูเขาที่มีสีสันทัน และขนาดใกล้เคียงกับ
วัสดุเดิม การบูรณะซ่อมแซมเขมอที่ก่อด้วยหินภูเขาและหินปะการัง จะเลือกใช้หิน
ภูเขาที่มีสีสันทัน และขนาดใกล้เคียงกับวัสดุเดิม ก่อเพิ่มเติมเพื่อเสริมความมั่นคง
แข็งแรงเฉพาะส่วนฐานของเขมอเท่านั้น และการบูรณะซ่อมแซมแนวกำแพง
โบราณด้านทิศเหนือ จะเลือกใช้อิฐที่มีขนาดใกล้เคียงกับอิฐเดิม

- วัสดุ...

- วัสดุที่ใช้สำหรับการสื่อความหมายแนวกำแพงที่ขุดพบเพิ่มเติม และทางเดินด้านหลังอาคารเชื่อมระหว่างอาคารวิหารนุสรณ์ไปยังเขาดิน จะเลือกใช้วัสดุที่เป็นอิฐ ลักษณะใกล้เคียงกับการใช้วัสดุเดิม แต่จะมีความพิเศษที่เนื้อของอิฐจะมีความแกร่งและทนทานกว่า เนื่องจากต้องปูบนชั้นทรายและชั้นดินบดอัดซึ่งจะสัมผัสกับความชื้นอยู่ตลอดเวลา

- วัสดุที่ใช้สำหรับรองรับกิจกรรมและการใช้งานใหม่ เช่น พื้นทางเดิน บันได ลานทางเชื่อมเข้าสู่อาคาร เน้นใช้วัสดุจากธรรมชาติและวัสดุทดแทนวัสดุธรรมชาติ ที่มีความคงทน สีสันไม่ฉูดฉาด เพื่อสร้างบรรยากาศให้กลมกลืนกับอาคารและองค์ประกอบภูมิทัศน์เดิมของพื้นที่ และมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้งานทุกเพศทุกวัย ได้แก่ ทรายล้าง ไม้เทียม หินกรวดขนาดเล็ก

(๒) วัสดุพืชพันธุ์ที่เลือกใช้ มี ๓ ลักษณะ ดังนี้

- วัสดุพืชพันธุ์เดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเป็นไม้ยืนต้นที่มีอายุ จะพิจารณาประเมินความสมบูรณ์แข็งแรงจากลักษณะทางกายภาพ และให้การดูแลบำรุงรักษาตัดแต่งตามความเหมาะสม ต้นใดที่มีสภาพไม่สมบูรณ์แข็งแรงและอาจเป็นอันตรายต่อโบราณสถานหรือผู้ใช้งาน จะดำเนินการล้อมย้ายออกนอกพื้นที่ นำไปปลูกยังตำแหน่งอื่น

- วัสดุพืชพันธุ์ที่ใช้เพื่อสร้างบรรยากาศความน่าสบาย ลดความแข็งกระด้างให้กับพื้นที่โครงการ พิจารณาเลือกจากความเหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ปลูกที่มีความชื้นในดินสูง ได้รับปริมาณแสงแดดในช่วงระยะเวลาหนึ่งวันที่ไม่เท่ากัน ความเหมาะสมกับพฤติกรรมการสัญจรและการใช้งานของประชาชนในพื้นที่บริการทางการแพทย์ที่อยู่ข้างเคียง โดยเลือกใช้พืชพันธุ์ที่มีความทนทาน ดูแลรักษาง่าย มีความชุ่มชื้นเขียวขจีตลอดเวลา สามารถใช้เป็นแนวบังตาเพื่ออำพรางในส่วนที่ไม่เป็นระเบียบได้ดี และมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ เพื่อสร้างความผ่อนคลายให้กับผู้รับบริการทางการแพทย์และผู้ที่เกี่ยวข้องผ่าน เช่น ต้นโมกฉ่ำ ไทรเกาหลีใบกลม พุดศุภโชค หล้ามมาเลเซีย

- วัสดุพืชพันธุ์ที่ใช้ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณเขามอ พิจารณาเลือกจากความเหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพและตำแหน่งที่ตั้งของเขามอ ที่ส่วนใหญ่เป็นหินภูเขา มีความชื้นสูง ได้รับแสงแดดเพียงช่วงเช้าถึงช่วงสายประมาณ ๕-๖ ชั่วโมง จึงเลือกใช้พันธุ์ไม้ที่เจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีวัสดุปลูกน้อย ได้รับแสงแดดรำไร-ในร่มเป็นหลัก ปลูกแซมด้วยสมุนไพร ไม้หัว เช่น บัวดอย คล้า เศรษฐีเรือนนอก สาวนน้อย ประแบ่ง พุด่าง

๓.๔.๕ การประสานการทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๑) ประสานนักโบราณคดีในการขุดค้น และวิเคราะห์ลักษณะชั้นพื้นใช้งานเดิม บริเวณด้านหน้าอาคาร (ทิศตะวันออก) ด้านหลังอาคาร (ทิศตะวันตก) และด้านข้างอาคารที่ติดกับเขามอและอาคารมหาวิหารวสุ (ทิศใต้)

(๒) ประสาน...

.....(๒) ประสานวิศวกรในการออกแบบงานโครงสร้างกำแพงกันดินโดยรอบพื้นที่โครงการ
.....โครงสร้างงานระบบระบายน้ำและบ่อรวมน้ำ โครงสร้างทางเดินและทางลาด โดยไม่ให้ส่งผล
.....กระทบกับโบราณสถานและหลักฐานโบราณคดี

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

๔.๑ สรุปสาระสำคัญ

.....การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม โครงการอนุรักษ์อาคารวังวรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) เป็นการ
.....ออกแบบเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่โบราณสถานด้วยหลักการทางวิชาการอย่างเหมาะสม โดยใช้องค์ความรู้และ
.....แนวคิดทางภูมิสถาปัตยกรรมในการแก้ไขปัญหา การรื้อฟื้นองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่มีความสำคัญ การ
.....สื่อความหมายองค์ประกอบที่หายไป และพัฒนาพื้นที่รองรับการใช้งานของกิจกรรมที่ต่อเนื่องกับพื้นที่โดยรอบ
.....อย่างเหมาะสมและปลอดภัย

๔.๒ ขั้นตอนการดำเนินการ

๔.๒.๑ ขั้นตอนการออกแบบ และจัดทำแบบภูมิสถาปัตยกรรม

.....(๑) ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีจากเอกสารรายงาน บันทึก ภาพถ่าย
.....และการพูดคุยกับผู้ที่มีความคุ้นเคยกับพื้นที่ เพื่อระบุคุณค่าความสำคัญของพื้นที่โบราณสถาน และ
.....องค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่ยังเหลืออยู่

.....(๒) สืบค้นเก็บข้อมูลลักษณะทางกายภาพ บริบทแวดล้อม และข้อมูลการใช้ประโยชน์
.....พื้นที่ ก่อนทำการวิเคราะห์และระบุสภาพปัญหา

.....(๓) สืบค้นเก็บข้อมูลความต้องการในการใช้ประโยชน์พื้นที่ และแนวทางการพัฒนา
.....พื้นที่ในอนาคต ก่อนทำการวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัด

.....(๔) สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม

.....(๕) ออกแบบ กำหนดรูปแบบแนวทางการบูรณะ และจัดทำแบบภูมิสถาปัตยกรรม
.....ร่วมกับสถาปนิกอนุรักษ์ วิศวกรโครงสร้าง และวิศวกรงานระบบ

.....(๖) ประสานเจ้าหน้าที่ประมาณราคา และเสนออธิบดีกรมศิลปากรลงนามอนุมัติ

๔.๒.๒ ขั้นตอนการดำเนินการก่อสร้าง

.....(๑) งานเตรียมการ ดำเนินการกันรั้วกันแนวเขตพื้นที่ก่อสร้าง ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ
.....ต่อพื้นที่ให้บริการทางการแพทย์ที่อยู่ใกล้เคียง รวมถึงติดตั้งป้ายโครงการที่มีรายละเอียดของ
.....ระยะเวลาดำเนินโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจน

.....(๒) รื้อถอนองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่ชำรุดเสียหายหรือเป็นอุปสรรคกีดขวางการ
.....ดำเนินงานออกจากพื้นที่โครงการ เช่น ป้ายข้อมูล ป้ายประชาสัมพันธ์ เสาไฟส่องสว่างที่ชำรุดใช้การ
.....ไม่ได้ และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

.....(๓) ขุดลอกชั้นดินปัจจุบันให้ได้ค่าระดับตามที่กำหนดในแต่ละด้าน (ระดับพื้นใช้งาน
.....โดยรอบอาคารวังวรานุสรณ์แต่ละด้านไม่เท่ากัน) รวมไปถึงบริเวณโดยรอบเขมอดด้วย

.....(๔) ตรวจสอบเก็บข้อมูลค่าระดับ นำไปวิเคราะห์จัดทำแบบ Shop Drawing ให้เกิด
.....ความเหมาะสม ในการสร้างกำแพงกันดิน ทางเดินเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่โครงการและพื้นที่โดยรอบ
.....แนวการวางระบบระบายน้ำและบ่อรวมน้ำ แนวการวางงานระบบไฟฟ้าส่องสว่าง และแนวการ
.....วางงานระบบน้ำประปาสำหรับอาคาร

๕. ตรวจสอบ...

-(๕) ตรวจสอบเก็บข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีโดยรอบอาคารวชิรานุสรณ์และเขมอ
ที่ขุดพบเพิ่มเติมโดยนักโบราณคดี ด้วยเทคนิควิธีการรังวัด จดบันทึกตำแหน่ง และถ่ายภาพ ก่อน
ดำเนินการเก็บกู้หลักฐานทางโบราณคดีในตำแหน่งที่จะถูกรบกวนจากการก่อสร้างใหม่
-(๖) ดำเนินการก่อสร้างกำแพงกันดินโดยรอบพื้นที่โครงการตามรูปแบบที่วิศวกรกำหนด
เพื่อป้องกันชั้นดินใต้ฐานรากอาคารข้างเคียงไหลถล่มลงมา และก่อสร้างกำแพงกันดินโดยรอบเขมอ
เพื่อเสริมความมั่นคงให้กับฐานรากของเขมอไม่ให้ทรุดพังเสียหาย
-(๗) ดำเนินการวางระบบรางระบายน้ำและบ่อรวมน้ำให้เชื่อมต่อไปยังระบบระบายน้ำ
หลักของโรงพยาบาล พร้อมวางระบบไฟฟ้าส่องสว่าง และระบบประปาในในคราวเดียวกัน
-(๘) ดำเนินการบูรณะซ่อมแซมองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมโบราณ ได้แก่ แนวกำแพง
โบราณ ทางลาดด้านหน้าอาคาร และก่อสร้างเพื่อสื่อความหมายองค์ประกอบที่พบเพิ่มเติมจากการ
ขุดค้นทางโบราณคดี ได้แก่ แนวกำแพง และทางเดินด้านหลังอาคารวชิรานุสรณ์
-(๙) ดำเนินการบูรณะซ่อมแซมเขมอ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแข็งแรงเฉพาะที่จำเป็น
บริเวณฐานของเขมอเท่านั้น เนื่องจากไม่สามารถสืบค้น หรืออ้างอิงรูปแบบที่ชัดเจนของเขมอได้
-(๑๐) ดำเนินการก่อสร้างพื้นทางเดิน บันได ลานทางเชื่อมเข้าสู่อาคาร พร้อมติดตั้งราว
กันตก ทั้งด้านหน้าและด้านหลังของอาคารวชิรานุสรณ์เพื่อเชื่อมต่อพื้นที่การใช้งานให้เข้าถึงกันได้อย่าง
สะดวกและปลอดภัย
-(๑๑) ติดตั้งป้ายบรรยายและดวงโคมส่องสว่าง ตามตำแหน่งที่กำหนดในแบบรูปรายการ
-(๑๒) ดำเนินการปรับระดับผิวดินให้ทิศทางการระบายน้ำเป็นไปตามแบบรูปการ
ระบายน้ำ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกพืชพันธุ์โดยให้เป็นไปตามรายการประกอบแบบภูมิ
สถาปัตยกรรม งานวัสดุदानุ่ม (Softscape)

๔.๓ เป้าหมายของงาน

-(๑) งานภูมิสถาปัตยกรรมบริเวณพื้นที่อาคารวชิรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) ได้รับการอนุรักษ์
องค์ประกอบของตัวอาคารและองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมดั้งเดิม ได้รับการรื้อฟื้นคุณค่าอย่าง
เหมาะสม โดยพิจารณาอ้างอิงจากหลักฐานทางโบราณคดี หรือหลักฐานจากเอกสารรายงาน บันทึก
จดหมายเหตุ ภาพถ่ายเก่า ฯลฯ
-(๒) ปัญหาน้ำท่วมขังเป็นประจำของพื้นที่ และปัญหาการบดบังมุมมองจากสิ่งประดั
บตกแต่งใหม่และอาคารโดยรอบได้รับการแก้ไขอย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ
-(๓) ประชาชนทุกเพศทุกวัย สามารถเข้าถึง เพื่อการใช้งานได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ เชิงปริมาณ

.....แบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบงานภูมิสถาปัตยกรรมแล้วเสร็จ สามารถนำไปใช้
ประมาณราคา จัดซื้อจัดจ้างและก่อสร้างได้

๕.๑ เชิงคุณภาพ

-(๑) พื้นที่ใช้งานโดยรอบอาคารวชิรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) ได้รับการอนุรักษ์ให้มีสภาพสมบูรณ์ตาม
หลักวิชาการ และสามารถรองรับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
-(๒) องค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรมโบราณได้รับการฟื้นฟูดูแลรักษาอย่างเหมาะสม
-(๓) ปัญหาน้ำท่วมขัง และการบดบังมุมมองจากอาคารขนาดใหญ่ได้รับการแก้ไข

(๔) การเข้าถึง...

.....(๔) การเข้าถึงอาคารวชิรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) ได้รับการปรับปรุงอย่างเหมาะสม ใช้งาน
.....ได้สะดวกและปลอดภัย.....

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

.....๖.๑ หลังจากดำเนินการโครงการแล้วเสร็จ ได้รับรวบรวมข้อมูลแนวทางการออกแบบ ขั้นตอนการทำงาน
ทั้งหมดจัดทำเป็นบทความ นำส่งให้ทางคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล สำหรับใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลการ
อนุรักษ์อาคารวชิรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) ต่อไป.....

.....๖.๒ ได้เรียนรู้แนวทาง และขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำระบบระบายน้ำ โดยการใช้บ่อรวมน้ำ.....

.....๖.๓ ได้เรียนรู้แนวทาง และขั้นตอนการบูรณะอาคารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบริเวณ.....

.....๖.๔ ได้เรียนรู้การประสานความร่วมมือระหว่างโครงการก่อสร้าง.....

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

.....๗.๑ ขณะดำเนินการขุดเปิดผิวดินเพื่อตรวจเช็คจำนวนชั้นบันไดและค่าระดับพื้นใช้งานเดิมของพื้นที่ทุกด้าน
ทำให้ทราบว่าค่าระดับของพื้นใช้งานเดิมบริเวณทิศใต้ และทิศตะวันตก มีค่าระดับต่ำกว่าด้านทิศเหนือและทิศ
ตะวันออก อีกทั้งยังพบหลักฐานโครงสร้างอาคารเพิ่มเติม จึงต้องดำเนินการขุดค้นทางโบราณคดีอีกครั้งเพื่อนำ
ข้อมูลที่ได้มาพิจารณาดำเนินการปรับแบบภูมิสถาปัตยกรรมให้เหมาะสมและอนุรักษ์หลักฐานทางโบราณคดีไว้
ให้ได้มากที่สุด.....

.....๗.๒ ในการบูรณะและปรับภูมิทัศน์บริเวณเขามอ ต้องใช้เวลาในการดำเนินการมากกว่าที่กำหนดในแผนงาน
โครงการ เนื่องจากไม่ทราบแน่ชัดว่าโครงสร้างของเขามอมีลักษณะเป็นแบบใด และยังมีความมั่นคงแข็งแรง
หรือไม่ จึงต้องดำเนินการตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้างตามหลักวิศวกรรมควบคู่กับการขุดค้น
ทางโบราณคดีและตรวจสอบจากเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง.....

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

.....พื้นที่โครงการอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าพื้นที่ใช้งานของอาคารข้างเคียงในปัจจุบัน ประมาณ ๒ เมตร และเมื่อทำ
การขุดเปิดผิวดินลงไปประมาณ ๕๐ เซนติเมตร พบว่ามีน้ำใต้ดินสะสมอยู่ในปริมาณมาก ซึ่งส่งผลทำให้เกิด
ปัญหาน้ำท่วมขังในบริเวณหลุมขุดตรวจหลักฐานทางโบราณคดี และเป็นอุปสรรคต่อการก่อสร้างโครงสร้างใต้
ดิน การวางแนวท่องานระบบไฟฟ้า และงานระบบสุขาภิบาล จึงต้องใช้เครื่องสูบน้ำสูบบระบายน้ำออกสู่ระบบ
ระบายน้ำหลักของโรงพยาบาลตลอดเวลา.....

๙. ข้อเสนอแนะ

.....กรมศิลปากรและวชิรพยาบาลควรร่วมมือกันจัดทำแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาปึกสามแสนให้
ครอบคลุมพื้นที่ทุกส่วนนอกเหนือจากบริเวณอาคารวชิรานุสรณ์ (ตึกเหลือง) อาทิ บริเวณเขาดินด้านหลังอาคาร
ผ่าตัด เพื่อรักษาความแท้ของสวนสาธารณะเอกชนแห่งแรกของประเทศไทยไว้เป็นแหล่งเรียนรู้ทาง
ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และเป็นตัวแทนของยุคสมัยอย่างเหมาะสม.....

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....เผยแพร่เป็นบทความสั้น ในหนังสือ ๑๐๙ ปี กรมศิลปากร.....

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(..... น.ส. จริญญา พิทักษ์)
ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(นางเหมือนแก้ว จารตุล วชิระเกียรติชัย)
(ลงชื่อ)
(นางสาวปณิศา วัฒนากุลกร...)
(นางสาวปณิศา วัฒนากุลกร...)
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล
(ลงชื่อ)
(.. นายอลงกรณ์ กาญจนะคุหะ ..)
(.. นายอลงกรณ์ กาญจนะคุหะ ..)
ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรม
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

ผลงาน ลำดับ...

ผลงาน ลำดับที่ ๒

๑. เรื่อง ออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม โครงการบูรณะปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว
โบราณสถานวัดโพธิ์ประทับช้าง ตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ จัดทำแบบ และรายการประกอบแบบภูมิสถาปัตยกรรม

- ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ดำเนินโครงการก่อสร้าง

- มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึง กันยายน ๒๕๖๗

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

วัดโพธิ์ประทับช้าง ตั้งอยู่ในท้องที่บ้านโพธิ์ประทับช้าง ตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ริมแม่น้ำพิจิตร หรือแม่น้ำน่านสายเก่าฝั่งตะวันออก เป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นราวปี พ.ศ. ๒๒๔๒ หรือประมาณกว่า ๓๐๐ ปีมาแล้ว ในรัชสมัยของสมเด็จพระสุริเยนทราธิบดี หรือ สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘ หรือที่เรียกขานพระนามโดยทั่วไปว่า พระเจ้าเสือ พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๒๙ แห่งกรุงศรีอยุธยา เพื่อเป็นอนุสรณ์สถาน สถานที่ประสูติของพระองค์

วัดโพธิ์ประทับช้าง ได้รับการประกาศเป็นโบราณสถาน ตามประกาศกรมศิลปากร กำหนดจำนวนโบราณสถานสำหรับชาติ ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๒ หน้า ๓๖๙๒ วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ และได้รับการประกาศขอบเขต ตามประกาศกรมศิลปากร เรื่อง กำหนดเขตที่ดินโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๒ ตอนที่ ๑๗๔ หน้า ๓๗๗๗ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ มีเนื้อที่ ๖๙ ไร่ ๑ งาน ๑๖ ตารางวา

จากข้อมูลของสำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย ได้ระบุลักษณะแผนผังการใช้พื้นที่ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ เขตพุทธาวาส และเขตสังฆาวาส เขตพุทธาวาส ถูกล้อมรอบด้วยคูน้ำและกำแพงแก้ว มีซุ้มประตู ๔ ด้าน ภายในกำแพงแก้ว ประกอบด้วย พระอุโบสถ ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย อันเป็นประธานของวัด หันหน้าลงสู่แม่น้ำน่านเก่าทางด้านทิศตะวันตก ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมหลักในสมัยนั้น และยังมีเจดีย์ราย ศาลาราย ประตู ผนัง และฐานของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ สันนิษฐานว่าอาจเป็นฐานของเจดีย์รายหรือแท่นประดิษฐานรูปเคารพ ด้านนอกกำแพงแก้ว(ในแนวคูน้ำ) ด้านทิศเหนือมีฐานอาคาร สันนิษฐานว่าเป็นวิหารน้อย และด้านทิศใต้ยังมีวิหารและเจดีย์รายอีก ๑ องค์ ส่วนเขตสังฆาวาส อยู่นอกคูน้ำ บริเวณด้านทิศเหนือมีแนวฐานเสาอาคารขนาดใหญ่ สันนิษฐานว่าเป็นศาลาเก่าห้อง ล้อมรอบด้วยกำแพงแก้ว ด้านทิศใต้เป็นกลุ่มอาคารที่สันนิษฐานว่าเป็นหมู่กุฏิสงฆ์

ในปัจจุบันมีการตัดถนนผ่านบริเวณด้านหน้าของอุโบสถเพื่อความสะดวกสบายสำหรับการสัญจรของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว จึงทำให้พื้นที่เดิมของวัดถูกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน โดยเฉพาะบริเวณแนวแกนของอุโบสถที่เคยเชื่อมโยงไปสู่แม่น้ำได้โดยตรงถูกตัดขาดออกจากกันโดยสิ้นเชิง

๓.๑ สภาพปัจจุบัน

๓.๑.๑ ตำแหน่งที่ตั้ง :

(๑) ตัววัดเดิม ได้รับการกำหนดเขตที่ดินโบราณสถานเรียบร้อยแล้วบริเวณด้านหน้าวัดมีการตัดถนนผ่าน จึงทำให้พื้นที่ที่เคยเชื่อมต่อกับแม่น้ำพิจิตร หรือแม่น้ำน่านสายเก่าของวัดถูกตัดขาดออกจากกัน

(๒) แนวคูน้ำด้านทิศเหนือ ถูกถมบางส่วนเพื่อลดขนาดให้สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ และในปัจจุบันทางวัดใช้สำหรับเป็นจุดทำบุญให้อาหารปลา คูน้ำส่วนอื่น ๆ ที่เหลือ ถูกปล่อยทิ้งร้าง บางจุดทางวัดได้นำเศษหญ้า เศษวัชพืชไปถมทิ้ง บางจุดเป็นที่เพาะขยะ

(๓) การเข้าถึง...

(๓) การเข้าถึงโบราณสถานนอกแนวคูน้ำด้านทิศเหนือ และด้านทิศใต้ไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวและประชาชนบางกลุ่ม เนื่องจากจะต้องเดินอ้อมแนวคูน้ำเพื่อออกไปเดินบนถนนด้านหน้าวัดเพื่อไปเข้าชมโบราณสถานทั้งสองส่วน

๓.๑.๒. สภาพทางภูมิทัศน์ :

(๑) พื้นที่ด้านหน้าวัด การใช้งานพื้นที่ค่อนข้างปะปนกัน เช่น ที่จอดรถ ชุมชวยดอกไม้ รูปเทียน แผงขายลอตเตอรี่ มีการติดตั้งองค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรม เช่น ป้ายข้อมูล ป้ายประชาสัมพันธ์ เสาไฟส่องสว่าง ไม้ดอกไม้ประดับต่าง ๆ และยังมีการสร้างพระพุทธรูปคอนกรีตองค์ใหญ่ตั้งอยู่ใกล้กับแนวแกนของอุโบสถ ทำให้ทัศนียภาพในภาพรวมของโบราณสถานดูไม่เป็นระเบียบ และไม่เชื่อเชิญให้เข้าถึงเท่าที่ควรจะเป็น

(๒) พื้นที่ฝั่งตรงข้ามวัดหลังจากที่ถูกถนนตัดผ่านแล้ว ได้มีการก่อสร้างอาคารสำหรับประกอบกิจกรรมทางศาสนา เช่น ศาลาไหว้พระทำบุญ ศาลาให้ชาบูชาวัตถุมงคล และอาคารทรงมณฑปประดิษฐานพระเจ้าเสือ ทำให้เกิดการบดบัง ไม่ส่งเสริมให้รับรู้ได้ถึงการใช้มรดกของแม่น้ำพิจิตรบริเวณด้านหน้าวัด

๓.๒ การวิเคราะห์คุณค่า

๓.๒.๑ การวิเคราะห์คุณค่าเชิงผัง :

(๑) ลักษณะทางกายภาพของผังบริเวณวัดโพธิ์ประทับช้าง ยังปรากฏร่องรอยขอบเขตพื้นที่ใช้งานของเขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาสที่ชัดเจน ถือเป็นคุณค่าหลักและมีความโดดเด่น

(๒) มีศักยภาพในการเข้าถึงและการรับรู้ด้วยการมองเห็นได้จากถนนสายหลักของเมือง

๓.๒.๒ การวิเคราะห์คุณค่าองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรม :

องค์ประกอบภูมิทัศน์ที่สำคัญของวัดโพธิ์ประทับช้าง ได้แก่ คูน้ำที่ล้อมรอบอุโบสถทั้ง ๓ ด้าน เป็นลักษณะคูน้ำปิดไม่ได้เชื่อมต่อกับแหล่งน้ำภายนอก ปัจจุบันถูกเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพเล็กน้อย คือ บริเวณคูน้ำด้านทิศเหนือถูกถมกลบเป็นแนวทำนบกั้นดินบางส่วนสำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้บำรุงรักษาต้นไม้

๓.๓ แนวความคิดในการออกแบบ

๓.๓.๑ การบูรณะ การปรับปรุงภูมิทัศน์ และการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ต้องไม่เป็นการทำลายหรือลดทอนคุณค่าของพื้นที่โบราณสถานและภูมิสถาปัตยกรรมดั้งเดิมที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

๓.๓.๒ รักษารูปแบบผังบริเวณเดิม องค์ประกอบของผังบริเวณเดิม ไว้อย่างครบถ้วน การรื้อฟื้นรูปแบบองค์ประกอบของผังบริเวณเดิม จะต้องพิจารณาจากหลักฐานทางโบราณคดี หรือหลักฐานจากเอกสารรายงาน บันทึก จดหมายเหตุ ภาพถ่าย ฯลฯ ที่มีความชัดเจนสามารถอ้างอิงได้

๓.๓.๓ องค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรมที่ก่อสร้างเพิ่มเติมขึ้นใหม่ จะต้องมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ส่งเสริมความผูกพันต่อสถานที่ (Sense of Place) และต้องไม่ส่งผลกระทบต่อโบราณสถานและบรรยากาศในภาพรวม

๓.๓.๔ แก้ไขปัญหาการใช้พื้นที่ที่ปะปนกันด้านหน้าวัด ให้เกิดความชัดเจน แก้ไขปัญหาการบดบังมุมมองโบราณสถานจากองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมเดิมที่ไม่จำเป็น ส่งเสริมการเชื่อมต่อทางมุมมองไปยังแม่น้ำพิจิตร หรือแม่น้ำน่านสายเก่า

๕. ประชาชนทุกเพศทุกวัย สามารถเข้าถึง เพื่อการใช้งานได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

๓.๔ กระบวนการทางวิชาการภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานที่ใช้งาน

๓.๔.๑ การใช้ความรู้ทางวิชาการภูมิสถาปัตยกรรมในการออกแบบแก้ปัญหาการใช้งานพื้นที่
อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการเชื่อมต่อและการเข้าถึงระหว่างพื้นที่การใช้งานใกล้เคียงกับเขต
โบราณสถานอย่างมีประสิทธิภาพ

(๑) กำหนดพื้นที่จอดรถไม่ให้มาใช้งานปะปนกับพื้นที่ทางเดินเท้า และพื้นที่ต้อนรับ
ด้านหน้าอุโบสถ

(๒) ออกแบบเส้นทางเดินเท้าเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่จอดรถ จุดบริการการท่องเที่ยว
ไปยังเขตโบราณสถาน โดยคำนึงถึงหลักการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal
Design) ประกอบ

(๓) ออกแบบเส้นทางการเดินชมโบราณสถานอย่างเป็นลำดับและครบถ้วน ทั้งในเขต
กำแพงแก้ว นอกเขตกำแพงแก้ว และนอกคูน้ำทิศเหนือและทิศใต้

(๔) กำหนดจุดติดตั้งป้ายบรรยายสำหรับให้ข้อมูลในภาพรวมของพื้นที่ และข้อมูล
รายละเอียดของโบราณสถานเฉพาะจุด

๓.๔.๒ การใช้ความรู้ทางวิชาการภูมิสถาปัตยกรรมในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและส่งเสริม
บรรยากาศของโบราณสถาน

(๑) รื้อถอนองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่ไม่จำเป็น เช่น ป้ายข้อมูล ป้าย
ประชาสัมพันธ์ เสาไฟส่องสว่าง ที่ชำรุดใช้การไม่ได้ ย้ายตำแหน่งสิ่งก่อสร้างที่ไม่กลมกลืนกับ
โบราณสถาน ได้แก่ พระพุทธรูปคอนกรีตองค์ใหญ่ ไปอยู่ตำแหน่งใหม่ที่ไม่บดบังหรือรบกวน
บรรยากาศภาพรวมของโบราณสถาน แต่ยังสามารถเข้าถึงเพื่อการสักการะได้อย่างสะดวก

๓.๔.๓ การใช้ความรู้ทางวิชาการในการรื้อฟื้น และการสื่อความหมาย

(๑) การรื้อฟื้นผังบริเวณของวัดโพธิ์ประทับช้าง

- ค้นหา รวบรวม และเปรียบเทียบข้อมูลของผังบริเวณจากเอกสารรายงานการขุดค้น
ทางโบราณคดี จดหมายเหตุ ภาพถ่าย และการพูดคุยกับผู้ที่มีความคุ้นเคยกับพื้นที่
ได้แก่ สำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย ไวยาวัจกร และเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ประทับช้าง

- สังเคราะห์ข้อมูลผังบริเวณ เพื่อการอนุรักษ์คุณค่าความสำคัญเชิงผัง

(๒) การรื้อฟื้นองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรม

- ค้นหา ศึกษา วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและการเชื่อมต่อกับแหล่งน้ำภายนอก
ของคูน้ำ จากเอกสารรายงานการขุดค้นทางโบราณคดีของสำนักศิลปากรที่ ๖
สุโขทัย และพูดคุยสอบถามรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติมจากไวยาวัจกร และเจ้า
อาวาสวัดโพธิ์ประทับช้าง

(๓) การสื่อความหมาย

- การสื่อความหมายรูปแบบลวดลาย (Pattern) ของการปูพื้นอิฐทางเดิน โดยศึกษา
อ้างอิงรูปแบบลวดลายการปูพื้นอิฐทางเดินจากทางเดินโบราณที่อยู่ในแนวแกน
อุโบสถ (เชื่อมต่อระหว่างอุโบสถไปยังซุ้มประตูด้านทิศตะวันตก) และรูปแบบ

ลดทลายการปูพื้นทางเดินรอบอุโบสถ รวมถึงรูปแบบการปูพื้นอิฐทางเดินลาย
ก้างปลาที่นิยมใช้ในสมัยอยุธยา

๓.๔.๔ การเลือกใช้วัสดุ

(๑) วัสดุแดดแข็งที่เลือกใช้ในโครงการ มี ๓ ลักษณะ ดังนี้

- วัสดุที่ใช้สำหรับการบูรณะซ่อมแซมองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมโบราณ จะเลือกใช้วัสดุที่มีลักษณะใกล้เคียงกับวัสดุดั้งเดิม ซึ่งก็คือ การบูรณะทางเดินโบราณที่อยู่ในแนวแกนอุโบสถ เลือกใช้อิฐที่มีขนาดและเนื้อใกล้เคียงกับอิฐเดิม
- วัสดุที่ใช้สำหรับการสื่อความหมาย เน้นความสำคัญให้กับแนวแกนของอุโบสถ เป็นทางเดินส่วนที่อยู่นอกเขตกำแพงแก้วเชื่อมระหว่างทางเดินด้านในกับพื้นที่ต้อนรับด้านหน้าวัด และทางเดินชมโบราณสถานทั้งที่อยู่ในเขตกำแพงแก้ว นอกเขตกำแพงแก้ว และนอกคูน้ำทิศเหนือและทิศใต้ ซึ่งเป็นแนวทางเดินที่ทำขึ้นใหม่ จะเลือกใช้อิฐที่มีขนาดและลักษณะเนื้ออิฐแตกต่างจากอิฐโบราณ เพื่อให้มีความคงทนต่อการใช้งานและง่ายต่อการจำแนกความเก่า-ใหม่ของวัสดุในการบูรณะซ่อมแซมครั้งต่อไป
- วัสดุที่ใช้สำหรับก่อสร้างองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมอื่น รองรับกิจกรรมและการใช้งานใหม่จะเลือกใช้วัสดุที่มีความคงทน สีสันไม่ฉูดฉาด เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับโบราณสถาน ได้แก่ สะพานข้ามคูน้ำ ออกแบบเป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก รวากันตกประกอบสะพานเป็นโลหะทำสีให้กลมกลืนกับโบราณสถาน ป้ายบรรยาย ป้ายให้ข้อมูลเฉพาะจุด เสาไฟส่องสว่าง รั้วกันขอบเขต เสาเตี้ยกันรถยนต์ ก็เลือกใช้เป็นโลหะทำสีให้กลมกลืนกับโบราณสถานเช่นเดียวกัน

(๒) วัสดุพืชพันธุ์ที่เลือกใช้ มี ๒ ลักษณะ ดังนี้

- วัสดุพืชพันธุ์เดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นไม้ยืนต้นที่มีอายุมาก ลักษณะลำต้นสูงใหญ่ เช่น ต้นยางนา ต้นตะเคียน ต้นหว้า ต้นไทร ต้นโพธิ์ ฯลฯ จะพิจารณาประเมินความสมบูรณ์แข็งแรงจากลักษณะทางกายภาพ และให้การดูแลบำรุงรักษา จัดแต่งตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันเหตุที่อาจส่งผลกระทบต่อโบราณสถาน
- วัสดุพืชพันธุ์ที่ใช้เพื่อส่งเสริมสภาวะความน่าสบาย การเลือกใช้วัสดุพืชพันธุ์ในส่วนนี้เป็นผลจากการพิจารณาวิเคราะห์ศักยภาพทางมุมมองของโบราณสถาน วัดโพธิ์ประทับช้าง ซึ่งตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนเกือบรอบด้านจากเส้นทางการสัญจรหลักและเส้นทางการสัญจรรอง อีกทั้งยังมีต้นไม้ใหญ่โอบล้อมเป็นฉากหลังให้กับตัวโบราณสถาน จึงทำให้เกิดบรรยากาศของความสงบ ซึ่งจะเป็นภาพจำที่ทำให้ผู้พบเห็นหรือได้สัมผัสทุกคนระลึกถึงวัดโพธิ์ประทับช้างได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มเติมวัสดุพืชพันธุ์มากนัก เพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายบรรยากาศของความสงบ เพียงแต่เน้นส่งเสริมให้เกิดสภาวะความน่าสบายให้มากขึ้นด้วยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในแนวระนาบ โดยเลือกใช้หญ้ามาเลเซีย ซึ่งเป็นหญ้าที่มีความทนทานต่อการเหยียบย่ำและไม่ต้องการการดูแลรักษามาก นำมาปลูกโดยรอบพื้นที่โบราณสถาน

๓.๔.๕ การประสานการทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๑) ประสานนักโบราณคดีร่วมชุดตรวจสอบและวิเคราะห์ลักษณะของคูน้ำทั้ง ๓ ด้าน

(๒) ประสานวิศวกรในการออกแบบงานโครงสร้างองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมทางเดินชมโบราณสถาน สะพานข้ามคูน้ำ ฐานชุกชีประดิษฐานพระพุทธรูปคอนกรีต โดยไม่ให้ส่งผลกระทบต่อโบราณสถานและหลักฐานโบราณคดี

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

๔.๑ สรุปสาระสำคัญ

การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม โครงการบูรณะปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวโบราณสถานวัดโพธิ์ประทับช้าง เป็นการออกแบบเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่โบราณสถานด้วยหลักการทางวิชาการอย่างเหมาะสม โดยใช้องค์ความรู้และแนวคิดทางภูมิสถาปัตยกรรมในการแก้ไขปัญหา การอนุรักษ์บรรยากาศของพื้นที่โบราณสถาน การรื้อฟื้นองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่มีความสำคัญ การสื่อความหมายองค์ประกอบ และพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการใช้งานของกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบาย

๔.๒ ขั้นตอนการดำเนินการ

๔.๒.๑ ขั้นตอนการออกแบบ และจัดทำแบบภูมิสถาปัตยกรรม

(๑) ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีจากเอกสารรายงาน ภาพถ่าย และการพูดคุยกับผู้ที่มีความคุ้นเคยกับพื้นที่ เพื่อระบุคุณค่าความสำคัญของพื้นที่โบราณสถาน

(๒) สืบค้นเก็บข้อมูลลักษณะทางกายภาพ และข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ ก่อนทำการวิเคราะห์และระบุสภาพปัญหา ศักยภาพและข้อจำกัด

(๓) สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่เหมาะสม

(๔) ออกแบบ กำหนดแนวทางการบูรณะ และจัดทำแบบภูมิสถาปัตยกรรมร่วมกับสถาปนิกอนุรักษ์ วิศวกรโครงสร้าง และวิศวกรงานระบบ ประสานเจ้าหน้าที่ประมาณราคา และเสนออธิบดีกรมศิลปากรลงนามอนุมัติ

๔.๒.๒ ขั้นตอนการดำเนินการอนุรักษ์

เนื่องจากงบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างมีจำกัด จึงไม่สามารถดำเนินการได้เต็มรูปแบบตามแบบรูปรายการ โดยสำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย จะดำเนินการในงานที่มีความสำคัญเร่งด่วนก่อน ได้แก่ การบูรณะอุโบสถ และการปรับปรุงหลังคาคลุมอุโบสถ และดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณด้านหน้าอุโบสถ (นอกกำแพงแก้ว) เท่าที่จำเป็น ได้แก่ การรื้อถอนองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่ไม่จำเป็น เช่น ป้ายข้อมูล ป้ายประชาสัมพันธ์ เสาไฟส่องสว่างที่ชำรุดใช้การไม่ได้ การย้ายตำแหน่งพระพุทธรูปคอนกรีตองค์ใหญ่ ไปอยู่ตำแหน่งใหม่ ที่ไม่บดบังหรือรบกวนบรรยากาศภาพรวมของโบราณสถาน การติดตั้งป้ายบรรยายสำหรับให้ข้อมูลในภาพรวมของพื้นที่ และข้อมูลรายละเอียดของโบราณสถานเฉพาะจุด และการติดตั้งเสาไฟส่องสว่างในพื้นที่ใช้งานหลัก

๔.๓ เป้าหมายของงาน

(๑) รูปแบบผังบริเวณโบราณสถานวัดโพธิ์ประทับช้าง ได้รับการอนุรักษ์โดยงานภูมิสถาปัตยกรรม องค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมดั้งเดิม ได้รับการรื้อฟื้นคุณค่าอย่างเหมาะสม โดยอ้างอิงจากหลักฐานทางโบราณคดี หรือหลักฐานเอกสารรายงาน บันทึก จดหมายเหตุ ภาพถ่ายเก่า องค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมเพื่ออำนวยความสะดวกที่เพิ่มเติม มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

(๒) ปัญหา...

.....(๒) ปัญหาการใช้พื้นที่ที่ปะปนกันด้านหน้าวัด และปัญหาการบดบังมุมมองโบราณสถานได้รับการแก้ไข

.....(๓) ประชาชนทุกเพศทุกวัย ได้รับความสะดวกสบาย สามารถเข้าถึงง่ายได้และปลอดภัย

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ เชิงปริมาณ

.....แบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบงานภูมิสถาปัตยกรรมแล้วเสร็จ สามารถนำไปใช้ประมาณราคา จัดซื้อจัดจ้างและก่อสร้างได้

๕.๒ เชิงคุณภาพ

.....(๑) พื้นที่ใช้งานบริเวณวัดโพธิ์ประทับช้างได้รับการออกแบบให้เป็นสัดส่วน แก้ปัญหาการใช้พื้นที่ปะปนกันระหว่างยานพาหนะและการเดินเท้า

.....(๒) การเชื่อมต่อและเข้าถึงระหว่างพื้นที่การใช้งานใหม่กับเขตโบราณสถานได้รับการปรับปรุงอย่างเหมาะสม และใช้งานได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

.....(๓) ปัญหาการบดบังมุมมองจากองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรมที่ไม่จำเป็นได้รับการแก้ไข

.....(๔) องค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรมโบราณ (คูน้ำ) ได้รับการดูแลรักษา

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

.....๖.๑ หลังจากดำเนินการโครงการแล้วเสร็จ ได้รวบรวมข้อมูลการออกแบบ ขั้นตอนการทำงาน มอบให้สำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย นำไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันต่อไป

.....๖.๒ ได้เรียนรู้แนวทาง และการสันนิษฐานรูปแบบหลักฐานทางโบราณคดี จากการขุดตรวจคูน้ำโบราณ

.....๖.๓ ได้เรียนรู้แนวทาง และขั้นตอนทางวิศวกรรมในการเคลื่อนย้ายพระพุทธรูปคอนกรีตองค์ใหญ่

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

.....จากการขุดตรวจทางโบราณคดีบริเวณคูน้ำด้านทิศเหนือและทิศใต้ ทำให้ทราบว่าแนวคูน้ำเดิมมีขนาดกว้างกว่าที่เห็นในปัจจุบัน ซึ่งหากจะดำเนินการอนุรักษ์พื้นที่ให้มีลักษณะครบถ้วนสมบูรณ์ จำเป็นต้องใช้งบประมาณที่มากขึ้น และต้องจัดหาแหล่งน้ำสะอาดเข้ามาเติมในคูน้ำอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาระดับน้ำในคูน้ำไม่ให้แห้งจนเป็นเหตุให้เกิดการสไลด์ตัวของดินริมตลิ่ง

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

.....งบประมาณที่มีจำกัดจึงไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างงานภูมิสถาปัตยกรรมได้ครบถ้วน โดยเฉพาะการดำเนินการก่อสร้างพื้นที่ต้อนรับและจุดให้ข้อมูลบริเวณด้านหน้าอุโบสถ (นอกกำแพงแก้ว) จึงอาจแก้ปัญหาการใช้พื้นที่ปะปนกันได้เพียงบางส่วน

๙. ข้อเสนอแนะ

.....ควรดำเนินการขุดตรวจ/ขุดค้นทางโบราณคดี ในบริเวณพื้นที่ที่ต่อเนื่องกับเขตโบราณสถานและพื้นที่สันนิษฐานว่าเคยเป็นพื้นที่ต่อเนื่องของวัดที่เชื่อมต่อไปยังแม่น้ำพิจิตรให้ครบถ้วน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ได้อย่างเหมาะสม

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....ไม่มี

๑๑. ผู้มีส่วนร่วม...

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(.....)
ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(นางเหมือนแก้ว จารุณี วัชรชัย,
(ลงชื่อ)
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตาม
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล
(ลงชื่อ)
(นายอลงกรณ์ กาญจนะคุหะ)
ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรม
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชา
ที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรอง
๑ ระดับได้

ผลงาน ลำดับ...

ผลงาน ลำดับที่ ๓

๑. เรื่อง ออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงานกลุ่มพิธีการศัพทที่ได้รับพระราชทาน
และอาคารสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด พร้อมสิ่งประกอบสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่าน
ตำบลถ้ำกุ่ม อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ จัดทำแบบ และรายการประกอบแบบภูมิสถาปัตยกรรม
ครั้งที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ถึง กรกฎาคม ๒๕๖๔
ครั้งที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๔ ถึง มิถุนายน ๒๕๖๕
ดำเนินโครงการก่อสร้าง
- กันยายน ๒๕๖๕ ถึง ๒๕๖๖

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงานกลุ่มพิธีการศัพทที่ได้รับพระราชทาน และอาคารสำนักงานวัฒนธรรม
จังหวัดพร้อมสิ่งประกอบสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่าน เป็นโครงการออกแบบวางผังงานภูมิสถาปัตยกรรม
ใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อสร้างอาคารสำนักงานกลุ่มพิธีการศัพทที่ได้รับพระราชทาน และอาคารสำนักงาน
วัฒนธรรมจังหวัดน่านแห่งใหม่ และก่อสร้างงานภูมิสถาปัตยกรรม องค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรม สิ่ง
อำนวยความสะดวก ประกอบการใช้งานอาคารอย่างเหมาะสม พื้นที่โครงการตั้งอยู่ถนนหมายเลข ๑๐๙๑
น่าน-พะเยา ตำบลถ้ำกุ่ม อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๕ ไร่ ๗๔ ตารางวา

๓.๑ สภาพปัจจุบัน

๓.๑.๑ ตำแหน่งที่ตั้ง :

พื้นที่โครงการ ตั้งอยู่ติดถนนหมายเลข ๑๐๙๑ (น่าน-พะเยา) ตำบลถ้ำกุ่ม อำเภอนาน้อย
จังหวัดน่าน พื้นที่โดยประมาณ ๔ ไร่ สามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก ลักษณะเป็น
พื้นที่ราบโล่ง ภายในบริเวณมีอาคารสิ่งก่อสร้างของหน่วยงานราชการอื่น ๆ จำนวน ๒ - ๓ หลัง
ได้แก่ สำนักงานพลังงานจังหวัดน่าน ศูนย์การเรียนรู้ตำบลถ้ำกุ่ม

๓.๑.๒ สภาพทางภูมิทัศน์ :

(๑) ด้านหน้าของพื้นที่โครงการ ที่อยู่ติดกับถนนหมายเลข ๑๐๙๑ มีการก่อสร้างแนวรั้ว
กันของเขตพื้นที่ ลักษณะเป็นรั้วคอนกรีตเสริมเหล็ก ความสูงโดยประมาณ ๑.๐๐ เมตร มีการ
ก่อสร้างป้ายคอนกรีตเสริมเหล็กของสำนักงานพลังงานจังหวัดน่านอยู่กึ่งกลางแนวรั้ว และมีการ
ปลูกไม้ยืนต้นบริเวณด้านในของแนวรั้ว

(๒) ด้านข้างและด้านหลังของพื้นที่โครงการ เป็นพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เกษตรกรรม
ของประชาชน ในเขตพื้นที่โครงการมีการปลูกไม้ยืนต้นเป็นแนวเพื่อเสริมสร้างความร่มรื่น

๓.๒ แนวความคิดในการออกแบบ

๓.๒.๑ การออกแบบวางผังบริเวณ มุ่งเน้นให้เกิดความสะดวกสบายในการเข้าถึง และมีพื้นที่
รองรับการใช้งานของกลุ่มพิธีการศัพทที่ได้รับพระราชทาน และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่าน อย่าง
เพียงพอและเป็นสัดส่วน ตามความประสงค์ของเจ้าของโครงการ

๓.๒.๒ การออกแบบพื้นที่ใช้งานเส้นทางการสัญจร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายใน
พื้นที่โครงการ ยึดถือกรอบแนวคิดหลักการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) เพื่อให้ผู้เข้า
รับบริการทุกคนสามารถใช้งานได้สะดวก ปลอดภัย และเท่าเทียมกัน

๓.๒.๓ การออกแบบองค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรม ดำเนินการโดยอ้างอิงกรอบแนวคิดทาง
ศิลปสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดน่าน ซึ่งได้แก่ ไร่ปล่องไฟ

๔. การเลือกใช้...

๓.๒.๔ การเลือกใช้วัสดุทาดแข็ง (Hardscape) ใช้วัสดุที่มีการผลิตในปัจจุบัน มีความทนทานต่อการใช้งานและการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ดูแลรักษาทำความสะอาดง่าย

๓.๒.๕ การเลือกใช้วัสดุพืชพันธุ์ (Softscape) เลือกใช้พันธุ์ไม้ที่หาได้ในท้องถิ่นของจังหวัดน่าน พันธุ์ไม้ประจำจังหวัดน่าน ได้แก่ ต้นเสี้ยวดอกขาว ต้นกำลังเสือโคร่ง และพันธุ์ไม้ที่ดูแลรักษาง่าย

๓.๓ กระบวนการทางวิชาการภูมิสถาปัตยกรรม

๓.๓.๑ การใช้ความรู้ทางวิชาการภูมิสถาปัตยกรรมในการออกแบบวางแผนการใช้งานพื้นที่อย่างเป็นระบบ

(๑) กำหนดและออกแบบรูปแบบพื้นที่การใช้งาน (Zonning) ให้เป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม ในด้านความเป็นพื้นที่สาธารณะ (Public Area) ในส่วนพื้นที่สำหรับให้บริการประชาชนหรือผู้มาติดต่อ และความเป็นส่วนตัว (Private Area) ในส่วนพื้นที่การใช้งานของเจ้าหน้าที่

(๒) ออกแบบเส้นทางการสัญจรภายในบริเวณพื้นที่โครงการครอบคลุมการสัญจรโดยยานพาหนะและการเดินเท้า ให้สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก กำหนดพื้นที่จอดรถในตำแหน่งที่ไม่บดบังทัศนียภาพแต่สามารถเชื่อมต่อไปยังอาคารสำนักงานได้ง่าย

(๓) ออกแบบงานระบบสุขาภิบาล ได้แก่ ระบบระบายน้ำ ครอบคลุมพื้นที่ทุกส่วนของโครงการ เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมขังที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

๓.๓.๒ การใช้ความรู้ทางภูมิสถาปัตยกรรมในการออกแบบองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรม

(๑) การออกแบบองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรม จะศึกษาแนวทางรูปแบบศิลปะสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดน่าน ได้แก่ รั้วปล่องไข่ มาประยุกต์ใช้เป็นรั้วและประตูทางเข้า-ออกของพื้นที่โครงการ

๓.๓.๓ การเลือกใช้วัสดุ

(๑) การเลือกใช้วัสดุทาดแข็ง (Hardscape)

- ใช้วัสดุที่มีรูปลักษณ์และสีสันทึบยังคงกลิ่นไอของความเป็นพื้นถิ่น อายุการใช้งานยาวนาน ทนทานต่อการใช้งานหลากหลายรูปแบบ ทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ต้องการการดูแลรักษาต่ำ และทำความสะอาดง่าย

(๒) การเลือกใช้วัสดุพืชพันธุ์ (Softscape)

- ใช้พันธุ์ไม้ที่หาได้ในท้องถิ่นของจังหวัดน่าน หรือพันธุ์ไม้ที่มีคุณสมบัติการเจริญเติบโตสอดคล้องกับภูมิประเทศ ภูมิอากาศของจังหวัดน่าน เพื่อให้ต้นไม้สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และไม่ต้องดูแลบำรุงรักษามาก

- ใช้พันธุ์ไม้ประจำจังหวัดน่าน ซึ่งได้แก่ ต้นเสี้ยวดอกขาว ต้นกำลังเสือโคร่ง ปลูกในบริเวณพื้นที่โครงการ เพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นถิ่นที่

๓.๓.๔ การประสานการทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๑) ประสานนักวิชาการวัฒนธรรมจังหวัดเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของจังหวัดน่าน

(๒) ประสานวิศวกรในการออกแบบงานโครงสร้างองค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรม งานระบบสุขาภิบาล งานระบบไฟฟ้าส่องสว่าง

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

๔.๑ สรุปสาระสำคัญ

.....การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงานกลุ่มพิพิธภัณฑ์ที่ได้รับพระราชทาน และอาคารสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่าน เป็นการออกแบบวางผังบริเวณสำหรับพื้นที่การใช้งานอาคารสำนักงานใหม่ และออกแบบงานภูมิสถาปัตยกรรม องค์ประกอบภูมิสถาปัตยกรรม ที่มีความสอดคล้องกับการใช้งานอาคารได้อย่างสะดวก ชื่นเน้นการส่งเสริมอัตลักษณ์กลิ่นอายของเมืองเก่า

๔.๒ ขั้นตอนการดำเนินการ

๔.๒.๑ ขั้นตอนการออกแบบ และจัดทำแบบภูมิสถาปัตยกรรม

-(๑) สัมภาษณ์ข้อมูลลักษณะทางกายภาพ บริบทแวดล้อม ข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่และความต้องการของผู้ใช้งานอาคาร ก่อนทำการวิเคราะห์สภาพปัญหา ศักยภาพและข้อจำกัด
-(๒) ศึกษาแนวทางรูปแบบศิลปะสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดน่าน จากเอกสารอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือ ร่วมกับการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับนักวิชาการวัฒนธรรม
-(๓) สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่เหมาะสม
-(๔) ออกแบบ และจัดทำแบบภูมิสถาปัตยกรรมร่วมกับสถาปนิก และวิศวกร

๔.๓ เป้าหมายของงาน

-(๑) การออกแบบวางผัง เกิดความสะดวกสบายในการเข้าถึง มีพื้นที่รองรับการใช้งานของเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอ ผู้เข้ารับบริการทุกคนสามารถใช้งานได้สะดวก ปลอดภัย และเท่าเทียม
-(๒) องค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรม มีความกลมกลืนกับบริบทพื้นที่ และยังเป็นส่วนหนึ่งมีส่วนร่วมสะท้อนอัตลักษณ์ของเมืองเก่า

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ เชิงปริมาณ

.....แบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบงานภูมิสถาปัตยกรรมแล้วเสร็จ สามารถนำไปใช้ประมาณราคา จัดซื้อจัดจ้างและก่อสร้างได้

๕.๒ เชิงคุณภาพ

.....ผังบริเวณและงานภูมิสถาปัตยกรรมมีความเหมาะสม สะดวก และปลอดภัยต่อการใช้งาน

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

.....แบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบงานภูมิสถาปัตยกรรมสามารถนำไปใช้ดำเนินการก่อสร้างได้อย่างเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

.....โครงการก่อสร้างมีลักษณะเป็นโครงการขนาดใหญ่ พื้นที่โครงการก่อสร้างอยู่ติดกับที่อยู่อาศัยของประชาชนแต่มีความระดับของพื้นที่สูงกว่าพื้นที่ข้างเคียง จึงจำเป็นต้องออกแบบระบบการระบายน้ำให้มีประสิทธิภาพและไม่ส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยของประชาชน

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

.....(๑) ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ จึงไม่สามารถเดินทางไปสำรวจสภาพพื้นที่โดยละเอียดได้ อาจส่งผลกระทบต่อ การออกแบบบางประการไม่ครบถ้วน หรือไม่สอดคล้องกับสภาพหน้างานจริง

.....(๒) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่านมีแนวคิดที่จะแยกขอบเขตพื้นที่ใช้งานกับกลุ่มพิพิธภัณฑ์ในอนาคต ทำให้ต้องออกแบบวางผังและจัดทำแบบก่อสร้างพร้อมรายการประกอบแบบงานภูมิสถาปัตยกรรมใหม่ทั้งหมด

๙. ข้อเสนอแนะ...

๙. ข้อเสนอแนะ

.....เนื่องจากเป็นโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ มีรายละเอียดของงานที่ซับซ้อน จึงควรมีการประชุม
คณะทำงานติดตามความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเพื่อหารือ กำหนดแนวทางการดำเนินงานการแก้ไข
ปัญหาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ.....

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....ไม่มี.....

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(.....นางสมใจ นิลมณี.....)
ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(นางเหมือนแก้ว จารตุล วชิระเกียรติชัย)
(ลงชื่อ)
ภูมิสถาปนิกชำนาญการ...
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มภูมิสถาปัตยกรรม
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล
(ลงชื่อ)
(นายอลงกรณ์ กาญจนะอุทะ)
ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรม
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชา
ที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรอง
๑ ระดับได้

แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน (ระดับชำนาญการ)

๑. เรื่อง การจัดทำระบบฐานข้อมูล (Database System) การอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณในบริบทเมืองเก่า โดยใช้ค่าพิกัดทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) แบบบูรณาการ

๒. หลักการและเหตุผล

.....กรมศิลปากร มีภารกิจและบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง ป้องกัน อนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริม เผยแพร่ ศึกษา วิจัย พัฒนา สืบทอด ให้ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าและเอกลักษณ์ในทรัพย์สินทางภูมิปัญญาและมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมั่นคงของสังคมไทย โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในแต่ละแขนง อาทิ งานโบราณคดี ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ฯลฯ

.....งานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณ นับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของสำนักสถาปัตยกรรม กรมศิลปากร ซึ่งงานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณมีรายละเอียดที่ลึกซึ้ง ซับซ้อน และมีความเฉพาะตัวในบริบทพื้นที่ของแหล่งโบราณสถาน โบราณคดี ที่แตกต่างกัน โดยความแตกต่างกันของแต่ละแหล่งโบราณสถาน โบราณคดี เกิดขึ้นจากการหลอมรวมระหว่างปัจจัย ๒ ประการ คือ ๑. ปัจจัยทางธรรมชาติ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และ ๒. ปัจจัยทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ จารีตประเพณี และบริบททางสังคมอื่น ๆ จนเกิดเป็นอัตลักษณ์ (identity) และคุณลักษณะเฉพาะ (character) ที่ชัดเจน

.....เมื่อกล่าวถึงงานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณ ส่วนใหญ่มักจะนึกถึงการอนุรักษ์ในแหล่งโบราณสถาน โบราณคดี ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เช่น อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ วัดวาอาราม หรือปราสาทราชวังสำคัญต่าง ๆ ซึ่งการอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณตามที่กล่าวมาข้างต้นครอบคลุมเพียงส่วนหนึ่งของงานอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณเท่านั้น นอกเหนือจากนี้ ยังมีสิ่งที่ได้รับความสนใจในปัจจุบันอีกประการหนึ่ง คือ การอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณในบริบทของเมืองเก่า และเมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาของเมืองเก่าจะสามารถจำแนกอย่างง่ายได้ ๒ ประเภท คือ ๑. เมืองเก่าที่ยังมีชีวิตหรือมีกิจกรรม (living city) และ ๒. เมืองเก่าที่ตายแล้วหรือไร้กิจกรรม (dead city) กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานกำกับดูแลการอนุรักษ์ในเมืองเก่าที่ตายแล้วหรือไร้กิจกรรม (dead city) เป็นหลัก ส่วนเมืองเก่าที่ยังมีชีวิตหรือมีกิจกรรม (living city) กรมศิลปากรมีได้มีบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลการอนุรักษ์เมืองเก่าโดยตรง เพียงแต่ดำเนินการอนุรักษ์ในแหล่ง หรือสถานที่ตามประกาศขึ้นทะเบียนและกำหนดเขตที่ดินโบราณสถาน และคอยให้คำปรึกษา แนะนำ หลักการและแนวทางทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แก่หน่วยงานหรือองค์กรผู้รับผิดชอบกำกับดูแลพื้นที่

.....สำหรับเมืองเก่าที่ยังมีชีวิตหรือมีกิจกรรม (living city) นั้น ส่วนใหญ่มักจะมีแผนการพัฒนาเมืองในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในหลากหลายมิติ เช่น การพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ การพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวมักส่งผลกระทบต่อภูมิสถาปัตยกรรมโบราณของเมืองเก่าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่มากก็น้อย ยกตัวอย่างเช่น โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของกรุงรัตนโกสินทร์ การก่อสร้างที่อยู่อาศัยรุกล้ำทำลายแนวคูเมืองกำแพงเมืองเก่าพิษณุโลกและเมืองเก่าสงขลา การติดตั้งหรือประดับองค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรม เช่น เสาไฟประติมากรรม รั้วประติมากรรม ที่มากเกินไปจนความจำเป็นในเขตเมืองเก่าล้าพูน เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้...

.....ด้วยเหตุนี้ บทบาทหน้าที่ของกรมศิลปากรในการกำกับดูแลการอนุรักษ์เมืองเก่าที่ยังมีชีวิต เฉพาะในแหล่ง หรือสถานที่ตามประกาศขึ้นทะเบียนและกำหนดเขตที่ดินโบราณสถาน และการให้คำปรึกษา แนะนำหลักการและแนวทางทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์จึงอาจจะยังไม่เพียงพอ จำเป็นที่จะต้องกำหนดแนวทาง หรือมาตรการเชิงรุกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในบริบทของเมืองเก่า ไว้เป็นกรอบสำหรับการพัฒนาอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งจัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับการอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณในบริบทเมืองเก่าทั้งเมืองเก่าที่ยังมีชีวิตหรือมีกิจกรรม (living city) และเมืองเก่าที่ตายแล้วหรือไร้กิจกรรม (dead city) ระบุค่าพิกัดทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพิ่มเติมลงไปในระบบ GIS ของกรมศิลปากร ให้มีความชัดเจนในเรื่องขอบเขตพื้นที่ และความครบถ้วนของตำแหน่งองค์ประกอบของเมืองเก่าแต่ละเมือง โดยอ้างอิงข้อมูลจากประกาศเขตพื้นที่เมืองเก่าของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานหรือองค์กรในแต่ละระดับนำไปเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับการวางแผนพัฒนาเพื่อการศึกษาค้นคว้า วิจัย หรือต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๓.๑ บทวิเคราะห์

.....ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมสำหรับใช้วิเคราะห์และอ้างอิงทางภูมิศาสตร์อย่างกว้างขวาง เนื่องจากระบบการทำงานจะดำเนินอยู่บนพื้นฐานข้อมูลที่มีความพิถีพิถันเชื่อมโยงกันตำแหน่งที่ตั้งเฉพาะ จึงมีความถูกต้องแม่นยำสูง และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการระบุตำแหน่งและขอบเขตของพื้นที่ แม้ในปัจจุบันกรมศิลปากรได้จัดทำฐานข้อมูลระบบภูมิสารสนเทศ แหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ที่มีรายละเอียดข้อมูลโบราณสถาน แหล่งโบราณคดี ชุมชน/เมืองโบราณ ฯลฯ เผยแพร่บนเว็บไซต์แล้วก็ตามนั้น แต่ก็ยังคงขาดข้อมูลเชิงพื้นที่และองค์ประกอบสำคัญของเมืองเก่า ซึ่งข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการทำงานด้านการอนุรักษ์ของกรมศิลปากร และการวางแผนเพื่อการพัฒนาของหน่วยงานในพื้นที่ อาทิ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด สำนักงานทางหลวง สำนักงานชลประทาน รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าและเอกลักษณ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

๓.๒ แนวความคิด

๓.๒.๑ แนวความคิดการจัดทำระบบฐานข้อมูล (Database System)

.....(๑) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศ แหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ของกรมศิลปากร โดยการเพิ่มเติมรายละเอียดของชั้นข้อมูลขอบเขตพื้นที่เมืองเก่า

.....(๒) เพิ่มเติมข้อมูลโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณในบริบทเมืองเก่า ที่กรมศิลปากรเคยศึกษา รวบรวม และดำเนินการแล้วเสร็จ จากหน่วยงานภายในกรมศิลปากรที่สังกัดอยู่ส่วนกลางและภูมิภาค

.....(๓) เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม ในส่วนขององค์ประกอบที่สำคัญของเมือง ด้วยการถ่ายภาพสำรวจรังวัด และการสำรวจจัดทำแผนที่ด้วยอากาศยานไร้คนขับ (UAV) เพื่อให้ได้ข้อมูลค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์ ซึ่งจะมีความถูกต้องและแม่นยำ

๓.๒.๒ แนวความคิดการบูรณาการฐานข้อมูล

.....(๑) เป็นการอนุญาตให้การรวบรวม เพิ่มเติม แลกเปลี่ยนข้อมูลจากหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานส่วนภูมิภาคของกรมศิลปากร และหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ สามารถทำได้บนระบบฐานข้อมูลแบบเปิด (Open Data)

(๒) ระบบฐาน...

.....(๒) ระบบฐานข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว อนุญาตให้ทุกคนสามารถเข้าถึง
ดาวนโหลดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ หรือเผยแพร่ต่อได้โดยไม่มีข้อจำกัด

๓.๒.๓ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ

(๑) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของกรมศิลปากร

.....- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศมรดกศิลปวัฒนธรรม เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเตรียม
ระบบฐานข้อมูล และชั้นข้อมูลเมืองเก่า

.....- สำนักสถาปัตยกรรม กองโบราณคดี และสำนักศิลปากรที่ ๑ - ๑๒ เป็นผู้รับผิดชอบใน
การจัดเก็บรวบรวมและเพิ่มเติมข้อมูลโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณในบริบท
เมืองเก่า ที่เคยศึกษา รวบรวม และดำเนินการแล้วเสร็จ เข้าสู่ระบบฐานข้อมูล

(๒) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นหน่วยงานภายนอก (มีภารกิจในบริบทของพื้นที่เมืองเก่า)

.....- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบในการเพิ่มเติมข้อมูลแผนงาน
โครงการ การพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ เช่น การจัดทำ
ผังเมืองรวม การจัดทำผังเมืองเฉพาะ

.....- สำนักงานทางหลวง การรถไฟแห่งประเทศไทย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ฯลฯ
เป็นผู้รับผิดชอบในการเพิ่มเติมข้อมูลแผนงาน โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง
เช่น การก่อสร้าง/ขยายถนน การก่อสร้างเส้นทางพิเศษ การก่อสร้างเส้นทางรถไฟ เป็นต้น

.....- สำนักงานชลประทาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปาส่วนภูมิภาค เป็นผู้รับผิดชอบ
ในการเพิ่มเติมข้อมูลแผนงาน โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เช่น การ
ขุดคลองชลประทาน การวางแนวท่อประปา การวางแนวท่อไฟฟ้าใต้ดิน เป็นต้น

.....- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่น
กรุงเทพมหานครเป็นผู้รับผิดชอบในการเพิ่มเติมข้อมูลแผนงาน โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทุกมิติ

๓.๓ ข้อเสนอ

.....เนื่องจากการจัดทำระบบฐานข้อมูล (Database System) การอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรม
โบราณในบริบทเมืองเก่า โดยใช้คำพิกัดทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) แบบบูรณาการนี้ มิใช่เป็นเพียง
การรวบรวมเฉพาะรายละเอียดข้อมูล ขอบเขตของพื้นที่ และองค์ประกอบของเมืองเก่าจากกรมศิลปากรและ
หน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องในบริบทของพื้นที่เมืองเก่าเท่านั้น แต่ยังเป็นการเผยแพร่ข้อมูลใน
รูปแบบระบบฐานข้อมูลแบบเปิด (Open Data) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มเติมบุคลากรสำหรับทำหน้าที่
เป็นผู้ประสานงานรวบรวม วิเคราะห์ กลั่นกรอง สํารวจตรวจสอบความถูกต้องของฐานข้อมูล ก่อนที่จะนำไปใช้
ประโยชน์ รวมทั้งจะต้องมีการกำหนดกรอบแนวทาง หรือมาตรการในเบื้องต้นสำหรับหน่วยงานที่จะนำ
ฐานข้อมูลไปใช้เพื่อการวางแผนพัฒนาในบริบทพื้นที่เมืองเก่า เพื่อให้แผนการพัฒนาต่าง ๆ เป็นแผนการพัฒนา
ที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ และคุณลักษณะเฉพาะของเมืองเก่าแต่ละเมือง ให้มีความชัดเจน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๔ ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้น

.....จาก ๓.๓ ข้อเสนอ ซึ่งได้กล่าวถึงการเพิ่มเติมในส่วนของบุคลากรสำหรับทำหน้าที่เป็นผู้
ประสานงานรวบรวม วิเคราะห์ กลั่นกรอง สํารวจตรวจสอบความถูกต้องของฐานข้อมูล ก่อนที่จะนำไปใช้
ประโยชน์อย่างสาธาณชนนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในองค์ความรู้หลัก
๓ ประการคือ ๑. องค์ความรู้ทางการอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณ ๒. องค์ความรู้ทางด้านเมืองเก่าและ
พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ และ ๓. องค์ความรู้ทางการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ ซึ่งองค์

ความรู้...

ความรู้ทั้ง ๓ ส่วนที่กล่าวมานั้น ค่อนข้างมีความซับซ้อน ซึ่งนอกจากการทำความเข้าใจอย่างครบถ้วนแล้ว ยังต้องอาศัยประสบการณ์ในการคิดวิเคราะห์ ถัดกันกรอง และสังเคราะห์ร่วมด้วย เพื่อให้ระบบฐานข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อีกทั้งในการดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูล เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดทางด้านบุคลากรที่ในบางภาคส่วนอาจขาดแคลน หรือมีกำลังไม่เพียงพอต่อการดำเนินการกิจ

๓.๕ แนวทางแก้ไข

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลและการใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูล และเพื่อสร้างความเข้าใจในกรอบแนวทาง หรือมาตรการในเบื้องต้นให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กรมศิลปากรควรจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรของกรมศิลปากรเอง และบุคลากรของทุกภาคส่วนที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องให้ครอบคลุมทั้งด้านองค์ความรู้และการกิจในการดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูล

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ การอนุรักษ์ภูมิสถาปัตยกรรมโบราณในบริบทเมืองเก่า มีแนวทางที่เหมาะสม อัตลักษณ์ (identity) และคุณลักษณะเฉพาะ (character) ของแต่ละเมืองได้รับการรักษาฟื้นฟู และส่งเสริมให้เด่นชัด

๔.๒ เกิดการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีการกิจและบทบาทหน้าที่ในบริบทของพื้นที่เมืองเก่าอย่างถูกต้องและครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

๔.๓ ระบบฐานข้อมูล สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวางแผนพัฒนาโดยหน่วยงานของกรมศิลปากร และหน่วยงานที่มีการกิจกำกับดูแลพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและกว้างขวาง และยังเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ศึกษา วิจัยของบุคลากรกรมศิลปากร บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจโดยทั่วไป

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๕.๑ ประเมินจากฐานข้อมูลได้รับการเพิ่มเติม แก้ไขปรับปรุง ให้มีรายละเอียดที่ถูกต้องและครบถ้วนมากยิ่งขึ้นในทุก ๆ มิติ และทุก ๆ ระดับของการทำงาน

๕.๒ ประเมินจากปริมาณผู้ดาวน์โหลด หรือจำนวนผู้ค้นหาฐานข้อมูล

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ขอประเมินบุคคล

(วันที่) / /